

"Samotny Strajk. Sierpień 1988". Ta wystawa rzuca nowe światło na wydarzenia sprzed 30 lat

07 lip 2020 11:37 Autor: ijaworska

Uroczysty moment otwarcia wystawy „Samotny Strajk. Sierpień 1988”. Na zdjęciu wstęgę trzymają Andrzej Milczanowski, Edward Radzewicz i marszałek Olgierd Geblewicz. W tle Lech Karwowski, dyrektor Muzeum Narodowego w Szczecinie.

W ramach organizowanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego obchodów 30. rocznicy strajków w sierpniu 1988 roku w Szczecinie, w piątek (17 bm.) uroczystie otwarto na Placu Solidarności plenerową wystawę „Samotny Strajk. Sierpień 1988”. Wystawę wyjątkową, przypominającą sylwetki protestujących, ale jednocześnie pokazującą samotność osób zaangażowanych w minione wydarzenia, obojętność miasta, zawierającą niepublikowane dotychczas materiały. W uroczystości wzięli udział członkowie komitetu honorowego obchodów Sierpnia '88, świadkowie historii, przedstawiciele władz regionu, miasta, parlamentarzyści, mieszkańcy.

Wystawa „Samotny Strajk. Sierpień 1988” przygotowana przez Muzeum Narodowego w Szczecinie – Centrum Dialogu Przełomy, przypomina strajki z roku 1988, które wybuchły w kilku ośrodkach w Polsce, w tym w Szczecinie. Choć ich zasięg był niewielki, ich znaczenie było nie do przecenienia.

– Okazuje się często, że nie największe strajki, i te nie największe protesty doprowadzają do przełomu. Determinacja i odwaga niewielu potrafi zmienić życie wielu, bieg historii i oblicze kraju. Tak było w naszym, polskim przypadku. Mam nadzieję, że uda nam się zbudować międzypokoleniowy most pamięci, most który ma w swym przesłaniu czcić i upamiętniać osoby, których determinacja, odwaga i wiara doprowadziły do tego, że Polska zmieniła się na całe lata – mówił podczas otwarcia wystawy Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz.

Ważnym punktem otwarcia wystawy były wystąpienia uczestników strajków, członków komitetu honorowego organizowanych obchodów Andrzeja Milczanowskiego i Edwarda Radzewicza.

– Właściwie mówić trzeba nie o osamotnionym strajku, ale o osamotnionych strajkach. W sierpniu 88 r. były cztery. 15 sierpnia zaczął Śląsk i kopalnie śląskie, później 17 sierpnia Szczecin i port szczeciński, za nim 18 i 19 sierpnia Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Szczecinie i wreszcie 22 sierpnia Zakłady Budownictwa Kolejowego. 22 sierpnia stanęła Stocznia Gdańska i w następnych dniach następne zakłady w Gdańsku, podobnie niektóre wydziały huty w Stalowej Woli – przypominał historię inicjator strajków Andrzej Milczanowski. – Strajk szczeciński był trudny i specyficzny. Co uzyskaliśmy? Pozornie nic, jeśli chodzi o kwestię naszych postulatów. Ale faktycznie, po pierwsze 31 sierpnia 88 r. wysoki przedstawiciel rządu generał Kiszczak i ówczesny sekretarz Komitetu Centralnego Stanisław Ciosek spotkał się z Lechem Wałęsą w obecności biskupa Jerzego Dąbrowskiego. To było pierwsze spotkanie od stanu wojennego, które zainicjowało Okrągły Stół. Drugi skutek to upadek rządu Zbigniewa Messnera. I wreszcie to wzrastająca siła w Solidarności – mówił Andrzej Milczanowski.

– Każdy człowiek, który zgadzał się być członkiem komitetu strajkowego, jednocześnie wydawał na siebie wyrok. Najmniejszy wyrok to tylko utrata pracy, a naprawdę więzienie, przesłuchania, maltretowanie gdyby nam nie wyszło. Ale wyszło. Szczecin jest młodym polskim miastem. Nasza tożsamość oparta jest na wydarzeniach roku '70 i '80. Szczecinianie, nie zapominajcie o roku '88. Jest się czym pochwalić przed całą Polską – wspominał Edward Radzewicz, przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego Załóg Zakładów Pracy Regionu Pomorza Zachodniego.

Na planszach zaprezentowane zostały zdjęcia i dokumenty ze zbiorów prywatnych osób zaangażowanych w Sierpień '88, a także Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Przywołano sylwetki istotnych postaci zaangażowanych w strajk i w pomoc dla strajkujących i ich rodzin. Niestety w większości dziś już zapomnianych. Opis wydarzeń wzbogacają relacje świadków historii. Na wystawie po raz pierwszy pokazywane są do tej pory zastrzeżone materiały ikonograficzne z tamtych czasów, m.in. tajne

dokumenty Marynarki Wojennej wykonującej sfingowane desanty na port podczas trwania protestu. Działania te miały zastraszyć protestujących, którzy 17 sierpnia 1988 r. rozpoczęli 18-dniowy protest.

– Pamiętajmy o różnego rodzaju naciskach i zagrożeniach ze strony władzy. Pamiętamy blokadę milicyjną portu, pamiętamy wjeżdżające do kanałów portowych trałowce, pamiętamy nisko przelatujące helikoptery. Pamiętamy wreszcie, że 22 sierpnia dwie zajezdnie tramwajowe - na Niemierzynie i Gołęczynie oraz zajezdnia autobusowa w Policach zostały spacyfikowane przez ZOMO. A 24 sierpnia następną zajezdnia autobusowa przy ul. Klonowica – przypomniał Andrzej Milczanowski podczas otwarcia wystawy.

Kontrapunktem do materiałów strajkowych są materiały pokazujące codzienne życie miasta, które tak naprawdę nie było zainteresowane strajkiem. Sporo miejsca na wystawie zajmują też zdjęcia, dokumenty i relacje pokazujące działania władz, które robiły wszystko, aby stłumić strajk. Ekspozycja stanowi świadectwo działania ówczesnego systemu u jego schyłku, różnych postaw ludzi, ich oczekiwań, nadziei i zwycięstw.

– Wydarzenia roku '88 są mocno niedocenione. Ta wystawa jest ważnym elementem dla młodych ludzi. To ważny wkład w budowanie tożsamości mieszkańców Szczecina i Pomorza Zachodniego – zaznaczył podczas otwarcia wystawy Prezydent Miasta Szczecina Piotr Krzystek.

Materiały wykorzystane na wystawie pochodzą ze zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie – Centrum Dialogu Przełomy, Archiwum Państwowego w Szczecinie, Archiwum Marynarki Wojennej w Gdyni, Archiwum Wojskowego w Nowym Dworze Mazowieckim, Wojskowego Biura Historycznego, Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie, Książnicy Pomorskiej, 8. Flotyli Obrony Wybrzeża, Jana Tarnowskiego i Edwarda Radziejewicza.

– Ciągłe jest to wydarzenie niedoceniane. Ta wystawa ma pokazać także jaki był system komunistyczny u swojego schyłku – wyjaśniała kurator wystawy Agnieszki Kuchcińskiej-Kurcz.

Podczas uroczystości wspomniano m.in. śp. Mieczysława Lisowskiego czy śp. Piotra Janię.

Dokładnie 30 lat temu, 17 sierpnia 1988 – stanął port szczeciński, następnego dnia zaprotestowali kierowcy. Na bramie wywieszono transparent „Solidarność nie zginęła póki my żyjemy”. Następnie do strajku przyłączyły się inne zakłady:

Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej, Zakłady Budownictwa Kolejowego, Zakłady Włókien Chemicznych „Chemitex-Wiskord”, a także Wojewódzka Rada Rolników Indywidualnych „Solidarność” Regionu Pomorza Zachodniego.

Wystawa jest finansowana przez Sieć Ziem Zachodnich i Północnych w ramach programu edukacyjnego. Działalność Sieci Ziem Zachodnich i Północnych zogniskowana jest wokół trzech głównych projektów: programu badawczego, stypendium rezydencji naukowych oraz podróżującej wystawy. Członkowie: Instytut Zachodni, Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski w Opolu, Muzeum Narodowe w Szczecinie – Centrum Dialogu Przełomy, Ośrodek "Pamięć i Przyszłość", Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie.

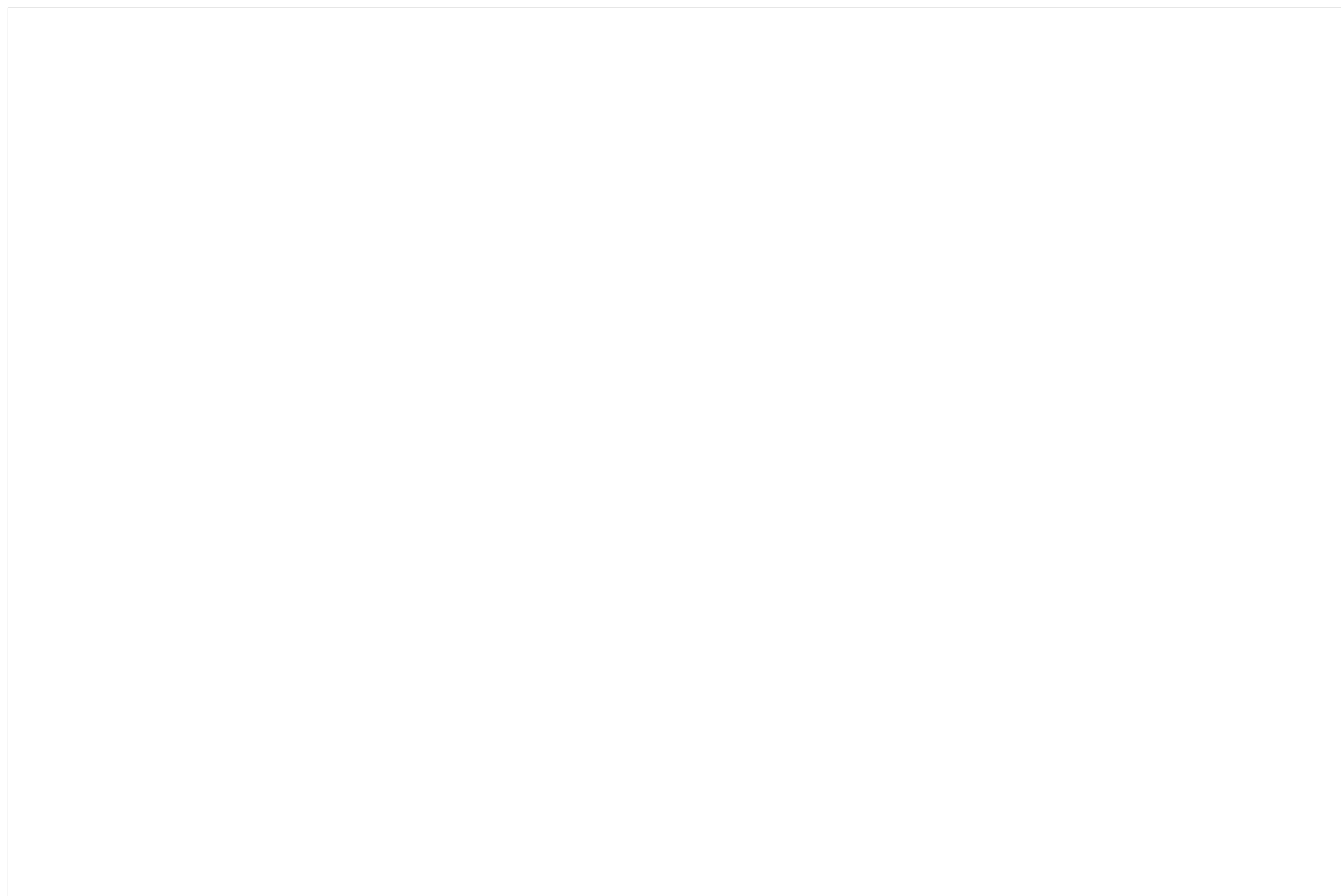
Wystawę będzie można oglądać na pl. Solidarności do 15 października 2018 r.

„Szczecin '88. Tu zaczęła się wolność”

„Szczecin '88. Tu zaczęła się wolność” – pod tym hasłem od maja do września br. odbywają się wydarzenia upamiętniające Sierpień '88, organizowane przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego Olgierda Geblewicza, we współpracy z partnerami: Muzeum Narodowym - Centrum Dialogu, Operą na Zamku oraz Teatrem Polskim w Szczecinie. W tym roku mija 30 lat od strajków, które pośrednio doprowadziły do Okrągłego Stołu i transformacji ustrojowej w Polsce.

Lekcje historii dla młodzieży z zachodniopomorskich szkół, spotkania ze świadkami historii, piknik rodzinny, wystawa, koncert i inne działania artystyczne. To tylko niektóre punkty z bogatego programu obchodów.

Galeria

[1]

[2]

[3]

[4]

[5]

[6]

[7]

[8]

[9]

[10]

<https://gabinet.archiwum-wzp.pl/biuro-organizacyjne/wydarzenia-patriotyczne-i-okolicznosciowe/2018/samotny-strajk-sierpień-1988-ta-wystawa-rzuca-nowe->

swiatlo-na-wydarzenia-sprzed-30-lat